

Zápis z jednání 2. pracovního týmu Odborné komise pro důchodovou reformu

Věk odchodu do důchodu a valorizace důchodů

Datum: 23. 02. 2017, 9:00 – 11:15

Místo: budova MPSV, Na poříčním právu 1, Praha 2, PSČ: 128 01

Přítomni: dle přiloženého seznamu

XX

T. Kučera přivítal přítomné na třetím zasedání pracovního týmu v roce 2017 a navrhl následující program jednání PT2:

1. Schválení programu a připomínky k zápisu z předcházejícího jednání.
2. Pokračování diskuse k návrhu prof. Potůčka o předpokladech, možnostech a důsledcích uplatnění alternativních přístupů k valorizaci stávajících důchodů, vedoucích ke zlepšení starobních důchodů důchodců nacházejících se blízko či pod hranicí příjmové chudoby.

Ad. 1) Schválení programu a připomínky k zápisu z předcházejícího jednání.

Návrh programu jednání byl schválen bez připomínek.

Ad. 2) Pokračování diskuse k návrhu prof. Potůčka o předpokladech, možnostech a důsledcích uplatnění alternativních přístupů k valorizaci stávajících důchodů, vedoucích ke zlepšení starobních důchodů důchodců nacházejících se blízko či pod hranicí příjmové chudoby.

M. Potůček na dálku poděkoval D. Münichovi za dopis, ve kterém se vyjádřil k podkladovému materiálu. Uvedl však, že by bylo vhodné se k tomuto dopisu vrátit příště, až bude D. Münich jednání osobně přítomen. Krátce však na tento dopis reagoval s tím, že zadání, které komise obdržela od pana premiéra je dle jeho názoru zcela kompatibilní s mandátem OK a premiér má právo oslovit komisi s podnětem, aby se zabývala konkrétním tématem. Souhlasí s tím, že je třeba si říct, který z navržených modelů je rozpočtově neutrální a který nikoliv. Ostatní připomínky by navrhoval ponechat na další jednání.

T. Kučera uvedl, že v pojistném systému, tak jak je nastaven, existuje určitý prostor pro solidaritnost. Z průzkumu diferenciací naděje dožití při dosažení vyšších hranic věku (nejen při narození) vyplývá, že v ČR je značná diferenciací mezi lidmi se základním a vysokoškolským vzděláním. Před zhruba deseti lety se při výzkumu této diferenciací (prof. Rychtaříková) odhadovalo, že naděje dožití osob s vysokoškolským vzděláním v porovnání s osobami se základním vzděláním je ve věku 35 let vyšší téměř o dvacet let u mužů a zhruba o dvanáct let u žen. Z toho vyplývá, že lidé, kteří mají nižší příjmy, pobírají důchody významně kratší dobu. Do jaké míry je solidarita naplněna při výpočtu důchodů

je otázkou. V ČR musí zanikat každý rok z důvodu úmrtí kolem 95 000 starobních důchodů. Navrhl, aby se pracovní tým zjistil, jak jsou diferenciovány starobní důchody podle výše při jejich zániku, a to tak, že se vezme vzorek zaniklých starobních důchodů v roce 2016 a u každého z nich se zjistí, jak dlouho byl pobírán a jaké výše dosahoval.

K. Zrcek reagoval, že se domnívá, že ČSSZ nedisponuje žádným analytickým oddělením, které by bylo schopné tyto informace ze systému sesbírat. Teoreticky to však možné je. Zkusí zjistit, zda sesbírání těchto dat je možné i prakticky a následně informuje pracovní tým.

J. Vostatek uvedl, že počítal, do jaké míry v ČR máme rovný důchod. Odpovědí je, že v typických případech to jsou $\frac{2}{3}$ v objemu vyplacených prostředků.

T. Kučera reagoval, že on měl na mysli úhrnné částky vyplacené důchodcům v průměru za celou dobu pobírání důchodu. Tedy kolik peněz dostane v průměru člověk s nízkým důchodem a kolik peněz v úhrnu dostane v průměru člověk s vysokým důchodem za celou dobu, co důchod pobírají, do jaké míry jsou tyto úhrnné částky diferenciovány a do jaké míry to odráží princip zásluhovosti a spravedlnosti.

V. Špidla uvedl, že problém je v tom, že systém je založen na populační rovnováze a na populační solidaritě a není individualizovaný. Spousta lidí odvedla do systému obrovské částky, které nikdy nedostanou ze systému zpět a tyto částky odvedla proto, že se solidarizují s ostatními. Nejde zde o pojistný systém, je to spíše kombinace zabezpečovacího systému s prvky solidárního systému, v podstatě jde o Beveridge systém. Nastíněná úvaha tak dle jeho názoru není správná.

M. Potůček přítomné seznámil s podkladovým materiálem, který jim byl rozeslán a je k dispozici [zde](#). Následně poděkoval T. Machancovi za spolupráci na rozvíjení možných modelů. Navrhl diskutovat o čtyřech modelech, které jsou obsaženy v podkladovém materiálu, přičemž nevyločil, že během diskuse z jednání vzejde další možný model. Následně ve stručnosti okomentoval všechny čtyři modely, které by měnily současný stav, a to následovně:

a) model 1

- ze státního rozpočtu by nenárokoval více fin. prostředků;
- jde o jinak vyjádřený model, který byl diskutován na posledním jednání pracovního týmu;
- kromě základní výměry, která je vypočítána stejně jako v současnosti, by došlo k paušální bonifikaci, která by navýšila základní výměru o určitou částku;
- bonifikaci by v rámci valorizace dostali všichni;
- aby varianta byla rozpočtově neutrální, procentní výměra by určitým způsobem ubírala všem. Osoby, které by měly důchod až do výše průměrného důchodu, by s bonifikací dostaly více. Ti, kteří by měli důchod vyšší než průměrný, by v procentní výměře dostávali méně.

b) model 2 a model 4

- v zásadě rozpočtově neutrální;
- držitelé důchodu až do výše průměrného důchodu by dostávali jak základní výměru, tak bonifikaci, která by byla ve výši procenta až do výše 2,7 %, které by případně stanovila vláda.
- lidé s průměrným a vyšším důchodem by z hlediska procentní výměry dostávali výrazně méně. Dokonce méně než v případě modelu jedna.
- stejně funguje i model 4, záleží na výši bonifikace ve vztahu k základní výměře.

c) model 3

- model by zachoval stávající podobu valorizace, ale u podprůměrných důchodů by se předpokládalo, financování z jiných prostředků. Což by znamenalo vyšší náklady pro státní rozpočet.

Současný model valorizace vede k pověstnému rozevírání nůžek mezi lidmi s nízkými důchody a lidmi s vysokými důchody.

M. Zelený reagoval, že z pohledu externího pozorovatele připomíná, aby součástí diskuze zůstávaly principy, které má valorizace plnit. Není totiž jasné, zda valorizace má udržovat relativní rozdíly a zachovávat kupní sílu důchodu všem nebo nikoliv. Samozřejmě absolutní rozdíly rostou, pokud se zachovávají relativní rozdíly. S ohledem na současný systém by byl asi technicky nejjednodušší model jedna, který by přidával pouze další parametr do již existující diskrece vládního rozhodování o navýšení valorizace. Kromě růstu procentní výměry by přibyla diskrece, nárůst absolutní částkou, přičemž by se zachovalo celkové omezení na 2,7 %. Další modely jsou pak technicky složitější. Modely by bylo třeba zflexibilnit tím, že dodatečné zdroje by nemusely vyrovnávat důchody striktně přesně do výše průměrného důchodu. Dále k variabilitě důchodů zmínil, že faktorem pro růst variability důchodů je i fakt, že valorizační formule nekopíruje plně reálné mzdy, což v delším horizontu přispívá k rozdílům mezi staršími a nově přiznávanými důchody. Navrhovaná formule s vyšším koeficientem tento faktor snižuje, ale ve formuli tato tendence zůstává nadále.

T. Kučera doporučil, aby na začátku bylo řečeno, že žádný z navrhovaných modelů není rozpočtově neutrální.

V. Špidla uvedl, že je důležité vzít v úvahu, že lidé, kteří mají celoživotně vyšší příjmy, mají nevýhodně vypočítaný důchod. Základ je třetinový proti těm, kteří pobírají důchod z nízkých platů, což je zapříčiněno redukčními hranicemi. V případě, že lidé s vyššími příjmy budou více znevýhodňováni, bude jejich zátěž nepřiměřená. Zásadním logickým rozhodnutím je zřeknutí se dřívějších pravidel a nastavení solidárního důchodu, který bude pro všechny stejný, odvozený od chudoby, valorizovaný tak, aby byl například 15 % nad chudobou. Výsledkem však může být stejná situace jako je v Británii, kde tento systém funguje, avšak sociální situace důchodců je strašlivá. Vše zatím směřuje k Beveridge systému.

M. Potůček reagoval, že V. Špidla má v obecné poloze pravdu. Aby však bylo možné dospět k něčemu jednoduššímu, je třeba parametricky zlepšovat současný systém a v mezidobí připravovat nový systém. Samotná příprava a realizace takové systémové změny je však velmi náročná.

J. Šatava uvedl, že otázkou zůstává, zda je možné si dovolit vynaložit na důchodovou dávku 28% nákladu práce, což vylučuje jiné formy spoření. V případě, že navrhované má být parametrickou změnou před tím, než dojde k nějakému systémovému řešení, je přesvědčen, že návrh není konzistentní s předchozími návrhy komise.

T. Kučera reagoval, že při vytváření dřívějších návrhů se primárně myslelo na ty chudší, kterým to relativně pomohlo více, ale v absolutních příjmech se nůžky více rozevírají. Progresivnější valorizace vyměřuje relativně všem stejně, někomu však důchod zvedne o několik procent z 5.000,- Kč a jinému o stejná procenta, avšak z 15.000,- Kč.

T. Machanec uvedl, že podle pozměňovacího návrhu ke ST 912 bude základní výměra vypočtena stejně jako doposud, zvýšení zápočtu reálných mezd na polovinu se promítne do procentní výměry, která

se zvýší vyšším procentem. Přidáno by bylo všem, čímž by došlo k posílení zásluhovosti, přesněji snížení solidarity, která nastává po přiznání důchodu při valorizacích. Avšak jak řekl J. Šatava navrhované modely jdou opačným směrem a působilo by nekonzistentně při valorizaci jedním krokem posílit zásluhovost a další solidaritu. Chudoba není plošná záležitost, v současnosti je chudobou ohroženo 6-7 % důchodců, za 20 let to bude asi 15 %, možná by bylo lepší mířit na více selektivnější řešení než se zabývat přerozdělením valorizace u všech důchodců, dle kterého polovině důchodců přidáme, ale druhé polovině důchodců ubereme.

R. Malá konstatovala, že pokud by návrh šel k více rovnostářskému přístupu, objeví se obrovský tlak na další zastropování placení pojistného, který by mohl být enormní. To znamená nejen to, že by se vydalo více prostředků na důchody, ale zároveň by došlo ke snížení zdrojů, které na to vynakládáme.

M. Suchomel dodal, že jiné země, které mají rovnostářský přístup mají pojistné zastropované mnohem níž, než máme v ČR. Již při práci Bezděkovi komise se počítala varianta, kdyby se zavedl rovný důchod ve výši 25 % průměrné mzdy a snížil se strop na pojistné asi na trojnásobek průměrné mzdy, kolik by byla rovnovážná sazba. Ta vycházela kolem 20 % z hrubých mezd na starobní důchod, tedy by zde byl prostor pro snížení pojistného.

V. Špidla uvedl, že již Ústavní soud ČR interpretoval, co je přiměřený důchod. Dle ÚS se přiměřenost odvozuje od náhrady předdůchodových příjmů, kdy určitá redukce předdůchodových příjmů již není přiměřená. V úvahách je tak nutné zohlednit i princip ústavnosti a toto omezení. V minulosti sám navrhoval, aby se důchod skládal z pevné částky, která zajišťuje, že se důchodci nepropadnou do chudoby a nad to plná ekvivalence.

T. Kučera reagoval, že aby pracovní tým mohl zaujmout určitý postoj, je třeba si vyjasnit principy. Pokud bude přijat prosincový návrh, pomůže určité části důchodců, kterým hrozí propadnutí pod hranici chudoby. Zásluhovost tak ovlivněna příliš nebude. Otázkou zůstává, zda je tu racionálně další prostor pro řešení toho, že jsou stále někteří důchodci hodně blízko hranice chudoby a je jim třeba pomoci, tentokrát ne na úkor státního rozpočtu, ale na konto osob s vyššími důchody. Nebo zda se tato zbytková chudoba má řešit jinými systémy.

V. Špidla uvedl, že extrémní jsou řešeny v jiných systémech, než je důchodový systém. Pracovnímu týmu chybí rozbor, který by vysvětlil, co je příčinou extrémně nízkých důchodů. Protože nízké důchody mohou být zapříčiněny i tím, že lidé působili jako OSVČ a do systému neodváděli.

T. Kučera reagoval, že je pravdou, že nízký důchod ještě nemusí znamenat chudobu. I lidé s nízkým důchodem mohou disponovat majetkem a mít tak příjmy třeba z pronájmů nebo jiné příjmy.

Z. Pernes uvedl, že pokud projde prosincový návrh, tak základní funkce valorizace, aby všem udržovala reálnou kupní sílu penzí bude splněna, a to i u těch nízkopříjmových. Zároveň také dojde k posílení zásluhovosti. Pokud by v současnosti došlo k nivelizaci dle předložených modelů, mohla by být celá dosavadní práce komise zmařena. Pokud však k tomu nedojde, samozřejmě je diskusi otevřen. Dále přítomné seznámil se zprávou, že na Slovensku hodlají zvednout penze důchodcům, kteří doplatili na důchodovou reformu z roku 2004. **M. Potůček** na to reagoval, že si je téměř jist, že v tomto volebním období se již od OK neočekává, že připraví něco, co by mělo projít parlamentem. Nemusí se tudíž obávat, že by prosincový návrh mohl být zmařen.

T. Kučera reagoval, že je důležité se domluvit, jak chápeme zásluhovost, zda v relativním nebo absolutním měřítku. V případě, že je měřena relativně, tak prosincový návrh ji nezvýšil. **V. Špidla** uvedl, že on zásluhovost vnímá v důchodovém systému tak, že člověk během svého života pilně nebo méně pilně pracoval a vycházíme z konceptu, že celoživotní příjmy souvisejí s celoživotní aktivitou. Pokud

se člověk za svého aktivního života dobral určitého statusu, tak nemá se vstupem do důchodu o tento status přijít. Jde tedy o zásluhovost založenou na ochraně předdůchodového příjmu na základě pevné ceny.

M. Zelený uvedl, že otázkou by mělo být, zda stávající diskreci vlády je potřeba přidáním dalšího parametru v rámci daného omezení maximem 2,7% rozprostřít tak, aby byla flexibilnější nebo nikoliv.

V. Špidla reagoval, že dle jeho názoru má být větší míra diskrece. Z celé dnešní diskuze vyplývá, že univerzální algoritmus není schopen situaci vyřešit, protože se v něm neprojeví všechny změny ve společnosti. Závěrem může být, že vláda má mít větší míru diskrece a jelikož je ČR parlamentní republikou, musí pro tuto diskreci existovat zákonná mez.

T. Machanec uvedl, že v roce 1996 vstoupil v účinnost nový zákon o důchodovém pojištění, který měl přinést přibližně podobné důchody. V poslanecké sněmovně k tomu přibyl návrh, který nově přiznávané důchody výrazně zvedl. Vznikl tak generační rozdíl a velká generační nespravedlnost, kterou vláda neměla v úmyslu. To byla hlavní příčina diferencovaných valorizací po roce 1996, na tuto situaci se pak reagovalo sedmi rozdílnými valorizacemi. Stejná situace pak nastala na Slovensku v roce 2004, a na to teď patrně reagují zvednutím penzí.

T. Kučera se dotázal, zda je tedy na místě hledat univerzální mechanismus, který je zahrnutý v projednávaných modelech. Nebo zda to bude ponecháno na zvážení vlády.

M. Suchomel k diskreci vlády uvedl, že současný stav je o něco jiný, než jaký byl v době, kdy byl ministrem V. Špidla. V současnosti jsou některé věci v zákoně pevně stanovené. V minulosti se předem odhadlo, jaká by valorizace měla být a pak bylo na zvážení ministra, jakou valorizace navrhne. V dnešní době je valorizace stanovena v zákoně, základní výměra je 9 % průměrné mzdy, ministerstvo průměrnou mzdu zná až kolem 5. 9. s tím, že do konce září musí být schváleno nařízení vlády, kterým se provádí valorizace důchodů. Pokud dojde k posílení diskrece, tak se obává toho, že jí nebude možné využívat, nebo nebude možné provádět valorizaci, protože nedostatek času nedá možnost diskreci uplatnit. **T. Machanec** upřesnil, že MPSV zná celkovou valorizaci v červenci. Inflaci znají do konce června a růst reálných mezd je znám také v červnu, byť to není definitivní číslo. V té chvíli je již známé, zda je zde prostor pro diskreci. Co MPSV nezná, je základní výměra, tu se dozvídá až začátkem září. Tedy určitý časový prostor zde existuje. Otázkou je, zda v letech s normální valorizací nemá být schéma ponecháno, jelikož diskrece nebude třeba a pouze v letech s nízkou valorizací by došlo k posílení příjmů důchodců s nízkými částkami valorizace.

M. Zelený nastínil myšlenku, že by do současného stavu doplnil, že může být stanoveno vyšší zvýšení fixní částky základní výměry a procentní výměry důchodu tak, aby celek byl 2,7 %, otázkou je, zda je to žádoucí.

T. Machanec reagoval, že u základní výměry to možné není.

M. Potůček se přítomných dotázal, zda je někdo proti větší diskreci. Pokud mezi členy pracovního týmu panuje konsensus, pak se základní výměrou ve vyšší diskreci hýbat není možné, jelikož je navázána na zbytek důchodového systému. Je však možné a legislativně by nebylo komplikované, zahrnout do zákona to, že v obecné rovině, z hlediska základní výměry, jako pevné částky pro všechny, by bylo 9 %. Od stávající úpravy by však vláda měla možnost pevnou částku navýšit podle svého rozhodnutí o konkrétní částku. V podstatě jde o model jedna.

T. Machanec uvedl, že stávající indexační schéma je nedotknutelné. To znamená, že každý dostane důchod dle stávajícího přerozdělovacího mechanismu inflace + $\frac{1}{3}$ reálných mezd. Když valorizace vyjde 3,5 % nemá vláda žádnou diskreci, když vyjde valorizace 1,5 %, 1,5 % se rozdělí podle zákonného

schématu jako dnes, aby byly zásluhovost a dorovnání kupní síly pro všechny důchody zachovány. A pak zákon dává možnost vládě navýšit důchody od 1,5 – 2,7 %, tedy má určitý balík peněz, který vláda může použít tak, že dá všem pevnou částku, nebo dá nějakou částku a zbytek rozdělí procentem navýšením procenta procentní výměry a pro každého z toho vyjde nějaká absolutní částka v korunách, která se přidá k procentní výměře a od příštího roku to již žije jako součást procentní výměry, aniž to technicky komplikuje schéma důchodů. Diskrece tu je tak nad rámec nároku zachování kupní síly.

M. Zelený reagoval, že v současné době to však není možné, jelikož diskrece pro vládní rozhodnutí je pouze v procentní výměře.

J. Vostatek uvedl, že navržené modely nabourávají stávající logiku valorizací. Do systému vnáší novoty, které jsou v rozporu s celým sociálním systémem. V minulosti sám navrhl, aby se při výpočtu důchodů, poté co jsou vypočteny, se základní výměra a procentní výměra sečetly a dále se s ním pracovalo jako s celkem. Tehdy byl jeho návrh v rozporu s mandátem, nyní to však navrhuje znovu. **Z. Linhart** reagoval, že tento návrh není možné realizovat. Ve chvíli kdy budou základní výměry sloučeny do výše důchodů, při souběžích dojde k jejich povyšování. Dále se dotázal, jaké finance si jednotlivé modely při jejich aplikaci vyžadají.

M. Potůček doplnil, že návrh J. Vostatka je výzvou pro dlouhodobější cíl. Následně navrhl se vrátit věcně k tématu dnešního jednání. Z diskuze mu vychází, že další diskuse by se měla vést k lepší charakteristice modelu jedna. A to z hlediska toho, jaké nároky si aplikace tohoto modelu vyžádá v legislativě, a také je třeba se zaměřit na výhody a nevýhody, které by tento model v praxi přinesl.

M. Zelený reagoval, že dle jeho názoru dojde pouze k rozvolnění parametrizace diskrece, rozpočtové omezení by zůstalo stejné.

R. Malá uvedla, že příprava valorizace je velmi časově napjatá. Valorizační mechanismus je komplikovaný, ale v současnosti je nastavený a zvládnutelný. Pokud do něj však budou vnášeny další prvky, je možné, že v systému bude zmatek a ve finále vládou neprojde žádný návrh. Dále uvedla, že žádný z modelů není spočítaný, tedy nelze říct, že jsou rozpočtově neutrální, když může jít o miliardu, nebo také dvě. Naopak všechny návrhy na změnu valorizace mají zásadní dopad na všechny důchody, ne, jen na starobní. **M. Zelený** reagoval, že dopad je stále stejný, jelikož se stále hovoří jen o 2,7%.

M. Suchomel reagoval, že návrh J. Vostatka je možný, ale jde o velkou změnu, která by si vyžádala důkladné propočítání a není zcela jednoduchý. Rozšíření diskrece vlády opravdu zakládá riziko, že se včas nestihne připravit předmětné nařízení. A to z důvodu, že při rozhodování vlády existuje větší pravděpodobnost odlišné zpětné vazby a více koleček než v současnosti. Již loňské zmocnění vlády si vyžádalo změnu rozhodného období, aby se návrh připravil včas. Dříve se inflace počítala od srpna do srpna, kvůli zmocnění se však posunulo do června, aby se vše stihlo připravit a vyjednat. Pokud bude do systému včleněna další složitost, zajisté by muselo opět dojít ke změně rozhodného období, což je problém. **V. Špidla** reagoval, že vláda rozhoduje daleko rychleji a je si vědoma svých mezí. Neexistuje tu možnost, že by se nestihlo vydat nařízení o důchodech. Vláda zásadně rozhoduje o principech, je jedno zda ve finále jde o 50 Kč. Hlavním tématem vlády bude, zda využije celé zmocnění 2,7 % a kolik peněz se do systému vloží. Ve chvíli, kdy tato částka je jasná, pak všechny ostatní věci jsou již rutinou.

M. Suchomel doplnil, že v současnosti je nařízení jednoduchá věc o pár paragrafech. Ve chvíli, kdy do něj bude vtělena pevná částka, je třeba, aby nařízení řešilo invalidní důchody v celé šíři a další.

M. Zelený uvedl, že i tohle může být jedna z možných odpovědí na požadavek. Tedy, že je to realizovatelné, ale technicky a výkladově složité.

V. Špidla uvedl, že předchozí uspořádání nelimitovalo vládu v rozhodnutí o kolik se bude valorizovat. Byla daná pouze minimální částka pro valorizace, dál se mohla vláda sama rozhodnout, jak si bude valorizovat. Tento systém se užil několikrát a nikdy se nevymkl z kontroly a nikdy neuvízl v technické mašinérii na technických překážkách. V principu se diskrece osvědčovala. Ve většině systému týkajících se sociálních věcí vždy existuje metoda na zmírňování tvrdosti zákona. Systém je mechanický, má svou tvrdost a je vždy vhodné, když existuje dílčí možnost tuto tvrdost uhladit. Technické argumenty sice nelze podceňovat, ministerstvo má však dostatečné kapacitní obsazení, aby to zvládlo. Diskrece znamená, že to, co vláda v některých případech udělala prostřednictvím parlamentu, tedy přidala důchodcům pevnou částku, může učinit bez prostřednictví parlamentu. Tedy proces se zjednoduší.

R. Malá dodala, že je zde i rozdíl v nastavení valorizačního mechanismu. Dříve měla vláda pevně dané pouze minimální částky, nebyla limitována maximem. V současné chvíli je diskrece nastavena opačně. Vláda je omezena maximálním stropem, přes který nesmí. Pokud valorizace vyjde vyšší, než je diskrece, není důvod o diskreci žádným způsobem uvažovat. Do valorizačního mechanismu však není dobré znovu zasahovat, aby se vůbec stihl usadit.

M. Zelený doplnil, že další možnou odpovědí na dotaz, který komise obdržela, může být, že komise nedoporučuje zasahovat do valorizační formule z uvedených důvodů. Případně dalším pak, že tato diskrece vlády by zasahovala do zásluhovosti. Záleží, zda má Vláda disponovat pravomocí takto zasáhnout do zásluhovosti, nebo má být diskrece nadále možná jen v procentní výměře.

T. Kučera reagoval, že do odpovědi je možné uvést, že prosincový návrh OK řeší základní problémy, které jsou s valorizací spojené. To, co se zde navrhuje nelze řešit valorizací, jelikož by tak byl celý systém složitější. Dobré by bylo dojít k nějakému závěru. Solidní by asi bylo se stanoviskem přijít do konce února. V kontextu prosincového návrhu by to dále nekomplikoval a spíše by zaujal rozumné stanovisko. Do konce mandátu by se zabýval úvahami a doporučeními, kam by měl systém dále směřovat.

V. Špidla uvedl, že do budoucna zde existují dvě klíčové otázky. V první řadě je třeba, aby to byl stále důchodový systém a nedělil se na stále menší ostrůvky. Druhou a zcela zásadní otázkou do budoucna je, kde vzít peníze na důchody. Problém peněz má dva parametry. Peníze v oběhu k dispozici jsou, otázkou zůstává, jak je převést z ekonomické činnosti do důchodového systému. Společnost se totiž mění a tím i systém ekonomické činnosti společnosti.

M. Potůček reagoval, že se domnívá, že je třeba vymezit obojí, jak současný systém, tak je třeba i zvážit budoucí ekonomické perspektivy vývoje sociálního systému. V mandátu komise bylo předložit vládě ucelený návrh důchodového systému, což se však z mnoha důvodů nepodařilo. Závazek je však stále platný a je třeba učinit alespoň dílčí kroky. Současnou diskusi by však nerad ukončil se závěrem, že již v minulosti OK něco vytvořila a dále se bude zaměřovat jen na dalekosáhlé cíle. Je přesvědčen, že zde existuje konsensus na tom, že by vláda měla mít širší diskreci při rozhodování o valorizaci důchodu, než jakou má aktuálně. Dále má za to, že dle diskuze v rámci stávajícího systému je možné navrhnout způsoby a techniky, jak diskreci zvýšit, tedy prostřednictvím modelu číslo 1. Proto navrhl požádat ministerstvo o společnou diskusi nad tím, jak novelizovat paragrafy v případě přijetí modelu číslo jedna. A pracovat s tímto modelem i se všemi výhradami a problémy, které může přinést. Finální návrh by pak bylo možné odevzdat v březnu nebo v dubnu. Jako další velké téma pro pracovní tým pak zmínil potřebnou dobu pojištění.

R. Malá reagovala, že se domnívá, že se pracovní tým na modelu číslo jedna nedohodl. Spíše šlo o širokospektrální diskusi, je přesvědčena, že se pracovní tým na rozpracování modelu čísla jedna rozhodně nedohodl.

T. Kučera navrhl vytvořit přehled možností řešení zadaného tématu. Tedy možností poskytnout vládě technicky diferenciovanou diskreci, respektive diskreci, která momentálně neexistuje, tedy takovou, která by dala vládě větší prostor k výraznějšímu zlepšení starobních důchodů důchodců nacházejících

se pod hranicí příjmové chudoby v rámci stávajícího omezení. Možnosti je si třeba naformulovat, není to pouze navržený model. Následně tyto možnosti mezi sebou posoudit a celkově je zhodnotit. **M. Potůček** reagoval, že není proti tomuto postupu, ale domnívá se, že model číslo jedna byl nejlépe diskutován. Tedy navrhl neztrácet čas a požádal T. Machance, aby společně začali pracovat na dříve zmíněných formulacích. **K. Zrcek** se dotázal, zda by tomu neměla předcházet analýza, která by odpověděla na otázku, zda tato úprava zasáhne proces valorizace a jak. **M. Zelený** reagoval, že model pod číslem jedna zaručuje při daném fixním objemu prostředků lepší cílování co se týče hranice chudoby. Efekt však nemusí být příliš velký. **M. Potůček** reagoval, že z roku na rok ten efekt určitě nebude velký, ale bude znatelný v dlouhodobém horizontu.

Z. Linhart uvedl, že v diskuzi zanikl argument D. Münicha, že plošné řešení je náročné. Problém to nevyřeší, a proto je lepší to řešit formou sociálních dávek z jiných sociálních systémů, než je systém důchodový.

M. Potůček reagoval, že jakýkoliv návrh, který z této diskuse vyjde, by měl mít i poznámky typu, které uvedl Z. Linhart. Na podnět by však ze strany OK mělo být reagováno. Následně poděkoval přítomným za diskusi a požádal je o případné návrhy.

Termín příštího jednání byl stanoven na den **8. 3. 2017 od 9:00.**

Jednání ukončeno v 11:15 hod

Zapsala: Helena Morozová, Vidoval: Tomáš Kučera

XX

Příloha č. 1 – listina přítomných

Jméno a příjmení	Organizace
Fiala Tomáš	VŠE
Krejčová Hana	MF
Kučera Tomáš	Přf UK
Linhart Zdeněk	MPSV
Machanec Tomáš	MPSV
Malá Radmila	MF
Pernes Zdeněk	RS ČR
Potůček Martin	OK
Suchomel Marek	MPSV
Šatava Jiří	CERGE-EI
Špidla Vladimír	ÚV ČR
Vostatek Jaroslav	VŠFS
Zelený Martin	ČSÚ
Zrcek Kryštof	ČSSZ